

Kijken naar muziek van Handtheater

door Marjolijn van Oordt

AMSTERDAM, woensdag

„Zoals horende mensen het ritme in de stem leggen, zo leggen dove mensen het ritme in de gebaren.” Handtheater, het enige semi-professionele doventheatergezelschap in Nederland, gaf gisteren ter afsluiting van een dag voor taal en muziek van het Theaterfestival een rap-voorstelling in theater De Balie aan het Leidseplein in Amsterdam.

„De voorstelling begint met een projectie van de tekst begeleid door een percussionist, zodat het publiek het eerst kan lezen. Dan zijn de spelers nog niet op het toneel. Pas daarna begint de rap in gebarentaal”, vertelt Mieke Julien, producente en zakelijk leidster van het theatergezelschap. Naast haar organisatorische functie treedt Julien ook op als tolk en is ze de oren van het gezelschap.

„De spelers letten niet op de muziek, de muziek volgt hun bewegingen. Zij zijn vrij om hun eigen ritme te bepalen.” De reden dat er muziek bij komt, is dat de spelers het prettig vinden om de trilling van de percussie te voelen. „Laatst hadden we een repetitie en toen vond een van de spelers het niet prettig en ik vond het ook minder mooi klinken, dus dan is het toch een beetje hetzelfde.”

Gebouw

Handtheater is in 1990 opgericht door drie dove mannen, die de behoefte hadden toneel te spelen voor dove in gebarentaal. Sinds begin dit jaar heeft het theater na veel bloed, zweet en tranen een eigen gebouw. Theater 't Oog, in de oude tramremise op het voormalige GVB-terrein aan de Bilderdijkkade. Theater 't Oog heeft zestig stoelen.

„Handtheater krijgt een nieuwe impuls door de opening van Theater 't Oog. Het begint echt op te bloeien”, vertelt speler John van Gelder via Julien in gebarentaal. Vreemd genoeg krijgt het doventheater geen enkele subsidie. „De subsidiegevers zijn blind voor de dovencultuur. Ze weten er niets vanaf. Ik schaam me er ook wel voor dat een land als Nederland zo weinig voor ons over heeft”, zegt Van Gelder. Met eigen geld en oude spullen, zoals een ijskast en de stoelen, die hij van de burens kreeg,

heeft Van Gelder het theater uit de grond gestampt. Wel vereerde de gemeente Amsterdam hem dit jaar met de Startprijs, een stimuleringsprijs van f 5.000 voor nieuwe initiatieven. „Maar het opknappen van de ruimte, de podiumbelichting enzovoorts heeft veel meer gekost dan f 5.000.”

Aids

Een andere bron van inkomsten is de nalatenschap van een dove vriend uit Amerika, die aan aids overleed en zijn geld heeft nagelaten voor het opzetten van Theater 't Oog. Het publiek van het doventheater bestaat maar voor 30 procent uit dove. Van de overige 70 procent kent de helft de dovenwereld en de andere helft komt uit eigen interesse.

De groep horenden die naar het doventheater komt, groeit gestaag. Volgens Julien omdat gebarentaal een hele sprekende en mooie taal is. „Het is een prachtige visuele taal met heel veel dramatische mogelijkheden.”

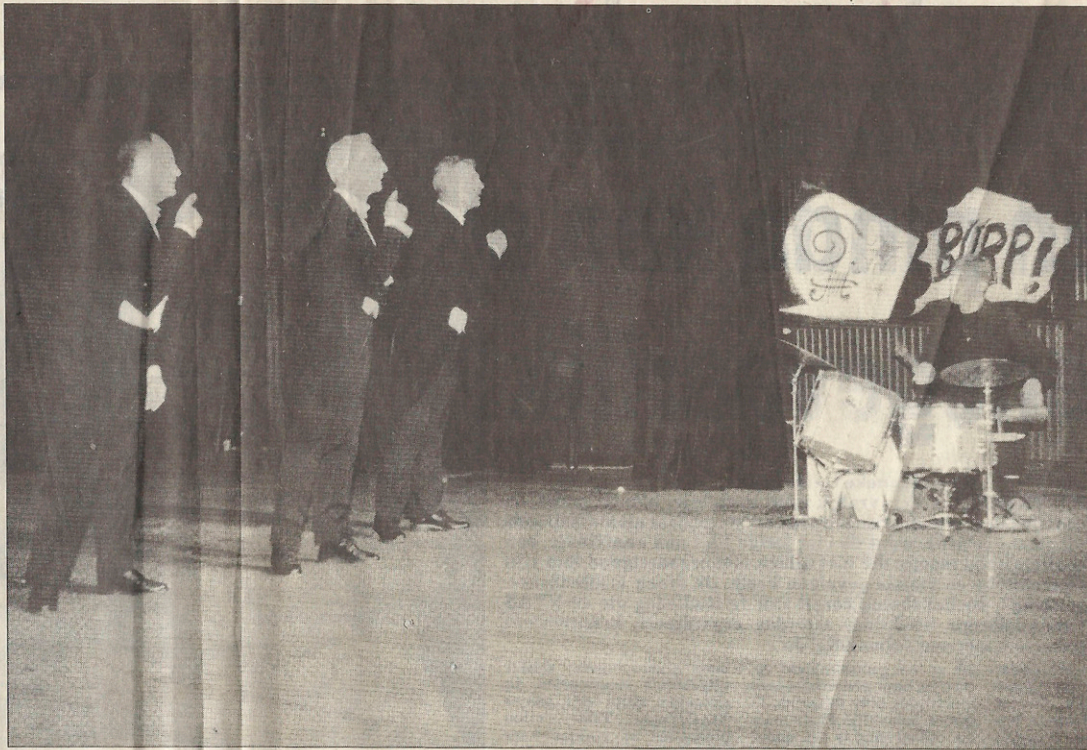
In het kader van het Theaterfestival, dat van 4 tot en met 14 september in verschillende theaters in Amsterdam plaatsvindt, heeft de toneelgroep de videoband 'De man, de stad en het boek, een monoloog voor drie mannen' gemaakt. Het verhaal is gebaseerd op het boek 'Opmerkingen van een dove en stomme' van de dove

Pierre Desloges, die in de achttiende eeuw in Frankrijk leefde.

Drama

Naast toneelvoorstellingen worden in Theater 't Oog ook workshops en tentoonstellingen gehouden. Omdat de drie vaste spelers van Handtheater John van Gelder, Wim Emmerik en Eduard Leuwde vijftig gepasseerd zijn, vinden zij het belangrijk les te geven aan jonge dove mensen. „We willen voor de toekomst zorgen voor jong talent.” Ze krijgen les in dans, expressie, gebarentaal, drama, poëzie, licht en decor. De spelers zelf zijn niet full-time met het theater bezig. Een van hen is docent drama, een is docent Nederlandse gebarentaal en de derde is illustrator. Hij heeft onder andere de bekende gebarentram van Amsterdam getekend.

Na alle opknappen en verbouwingen, opent Theater 't Oog van 12 tot en met 14 september officieel haar deuren. Onder de titel 'Terugblik' worden door vijf mannen en twee vrouwen fragmenten uit eerder gespeelde toneelstukken opgevoerd die op een nieuwe manier zijn vormgegeven. Het publiek zit niet op stoelen naar een toneel met spelers te kijken, maar loopt met de spelers mee door de gebouwen. Het faxnummer van Theater 't Oog is 6895657.

De drie spelers van Handtheater: vlnr. Eduard Leuw, Wim Emmerik en John van Gelder tijdens hun rap-optreden begeleid door de Schoof Alan Purvis op de drum.

FOTO: FRANS JONGEN